

suo statuto al R. Commissariato di Longatico per l'approvazione, ma finora non ricevette alcuna evasione.

Perciò i sottoscritti domandano a Cod. R. Sottoprefettura di voler approvare lo Statuto della Società.

Idria di Sotto, 7 settembre 1923.

Podpisi predlagateljev.

S to prošnjo je Kat. slovensko izobraževalno društvo zaprosilo Kr. podprefekturo v Idriji, da potrdi njegova pravila. Društvo je bilo ustanovljeno že leta 1890. Društvo je prejelo na to vlogo sledeči odgovor:

R. Sottoprefettura, Idria

No. 69/599 Gab.

Idria 14 gennaio 1924.

Ogg: Idria di Sotto. Società Cattolica di Cultura. Statuto.

Al Signor Sindaco Idria di Sotto. Prego la S. V. di comunicare ai

promotori della Società in oggetto che la R. Prefettura non ha potuto prendere atto della costituzione della Società stessa, non dando essi promotori sufficiente affidamento di contenere l'attività entro i limiti dello Statuto.

Gradiso un cenno di ricevuta.

Il Sottoprefetto

Brez oznaki dokument se glasi v slovenščini:

Ugledno županstvo prosim, da obvesti ustanovitelje Kat. izobraževalnega društva v Sp. Idriji, da ni mogla kr. prefektura vzeti na znanje ustanovitve imenovanega društva, ker ne nudijo ustanovitelji zadostnega jamstva, da bedo delovali v mejah dražvenih pravil.

Prosim, da me obvestite o prejemu dopisa

Idrija 14. januarja 1924.

Podprefekt.

Stambuljskemu. Pravijo, da je podpirala v Albaniji gibanje proti Jugoslaviji in na severni meji, da je šla roko v roki z Ogri ter jih vspodbujala, naj se pripravlja na obračun z Jugoslavijo. V Budimpešti je bilo pogostokrat očitno videti, kako slavijo Ogri in Italijani pobratimstvo. Saj je ogrska vlada vpeljala v svoje šole italijansčino celo kot obvezen predmet. Kakšne sitnosti je znala delati Italija. Jugoslovanom, je pokazal koroški plebiscit, kjer so Italijani bistveno pripomogli Nemcem do zmage. Jugoslavija je čutila na vseh mejah pritisk Italije, braniti se je morala v Albaniji, proti Bolgarom, proti Ogram in celo proti revnim avstrijskim Nencem. Imela je na vse strani vezane roke. Sedaj ko je uredila z Italijo prijateljstvo, je proti vsakega pritiska in lahko svobodno diha. Meje so varne in tako se lahko obrne z vso energijo ureditvi in utrditvi svojih notranjih razmer.

Kakšne koristi ima Italija?

Res je, pravi Korošec in opozicija, da nam je Italija delala velike ovire, toda mi bi se bili njenega pritiska prav lepo osvobodili. Ali nismo imeli na svoji strani Čehov, Romunov in tudi Grkov? Oore bili Čehi in Romuni sami ukrotili, če bi jih prijela volja do vojne. Bolgare bi držali na uzdi Grki, uboga Avstrija sploh ni prihajala v poštev. Ali nismo imeli zraven tega še za zaveznika Francijo, ki je naimogočnejša država v Evropi? Se niso li Poljake že bližali Mali antanti? Zblizanje z Rusijo bi pa dalo Jugoslovanom s časom naravnost sijajno mesto v evropski politiki. Jugoslavija je bila torej dovolj krepko zaščitenata in nje potrebovala nujno zveze z Italijo. Pač pa ima Italija od pogodbe neprečenljive koristi. Doslej ni igrala Italija v Veliki antanti nobene odločilne vloge, in tudi ni imela nobene besede v Mali antanti. Krfski spor jo je oddaljil od Grkov ter spravil v prepir z Angleži. Radi Tangerja se je zasovražila s Francijo in tako je bila Italija kot velesila osamljena. Z novo pogodbo je postala na en mah prva država v srednji Evropi, kjer je prav krepko izpodrinila Francoze. Odprla je povrhu Balkan svoji trgovini in tako je njena moč silovito zrasla. Zato trdi opozicija, da prinaša pogodba konsisti v prvi vrsti le Italiji.

Sporazum samo za eno ceno.

Toda tudi če bi si izvojevala Jugoslavija v pogodbi z Italijo vse državne koristi, bi sporazuma ne smela skleniti, ako ne bi bila zajamčila istočasno s pogodbo svobodnega narodnega, kulturnega in gospodarskega življenja slovanskih bratov v Italiji. Ob tej priliki bi Jugoslavija prav lahko dosegljala, da bi se tudi Italija pogodbeno obvezala spoštovati vsestranske pravice slovanske manjštine v svoji državi. To je odločno stališče jugoslovenske opozicije, ki ne odobruje sporazuma med Jugoslavijo in Italijo. »Slovenec« piše o sporazumu:

»Če je že naša diplomacija mislila, da mora neodvisnost Reke žrtvovati, zakaj se ni vsaj potrudila, da bi bila pogodbeno zasigurala narodno in kulturno avtonomijo Jugoslovanom v Italiji — to se vprašuje danes Slovenec in Hrvat in vsak pošten Srb!«

Zahteva po zasiguranju narodnih pravic primorskim Slovanom je tako upravičena, da bi velesile ne mogle odreči svoje podpore za dosegajo manjšinskih prav, katere po statutih Društva narodov uživajo po ostali Evropi narodne manjštine, ki etnično pripadajo prema-

ganim državam, dočim se Jugosvija šteje med države zmagoval. Temu pritisku bi se Italija ne bi mogla izmuzniti, če bi bili vstraj do konca nanjo pritiskali.

Kako da bi Italija ne bila prisiljena koncedirati vsaj narodno avtonomijo svojim slovanskim državam, kar zanjo ne pomeni noben izgube, marveč celo dobiček!

Avtonomija za naše sonarodnike v Italiji bi se bila tem lažje segla, ker bi se bila itak moralna vrsiti le v skromnih mejah, ki jih dovoljuje italijanska ustava in daje trpeče brate bi bilo vsaj nekaj za Italijo pa bistveno prav majhne žrtev.

Cemu ji je bila ta stvar ta od majhnega pomena, da še danes ohranja v celino ne vidimo pred seboj polebitve prvotnih vesti, če da se pravljaja v pogodbi z Italijo tudi točno o garancijah za narodno avtonomijo Slovanov v Italiji?

Kaj poreče k temu nekdanji dža primorskih Slovanov, g. Štefan Rybar, ki zavzema odlično diplomatsko mesto v zunanjem ministru?

Tako pridemo tudi s te strani sklepa, da je naša vlada v pogodbi z Italijo izdala najbolj važne redne in kulturne interese Slovencev in Hrvatov.«

Mestne novice

V GORICI BO RAZSTAVA FURLANSKIH UMETNIKOV.

Aprila meseca bodo razstavili v Gorici furlanski umetniki svoja dela. V sovražnem namen se je že sestavil odbor videških in goriških umetnikov.

MESTNO GLEDISCE.

Od včeraj do 23 t. m. nastopa v strem gledišču pod vodstvom g. E. Cueluzzija igralska družba iz Benet. Med novostmi se nahajata burki: »vojevanje Amerike« od Alfreda Tenjija in mnogo pričakovana: »Nina, delaj se neumno!« v 3 dejanjih z g. Bo, ki se je v Milanu petdesetkrat v zorila.

TATVINA.

Ker človek po zimi radi miraza več in boljšega perila kot v poledenih mesecih in ker je nabava istega zdaj žena še vedno z občutnimi stroški si nepoznani prijatelji mestnega količišča pomagali na enostavnejši čin. Vdri so v stanovanje upravni kopalniča g. Strukelja in odnesli 2000 lir raznega perila.

MESTNI PRORAČUN.

Kakor poroča mestni komisariat proračun goriškega mesta izravnal za leto 1924 je proračunjenih 15,25 dohodkov in ravno toliko izdatkov.

MESTNO KOPALIŠČE.

Mestno kopalničje je dostopno činstvu nepretrgomu od sedme žejutraj do sedme ure zvečer. Na polago so gorke in mrzle kopeli. V botah od 3 do 7 ure zvečer in v nedeljah od 10 do 1 ure popoldne so moške, v nedeljah od 8–10 ure ženske, na razpolago tudi parne peli.

Listnica uprave.

(Lista ni).

Danes smo poslali list kot je že naznajeno, samo onim, ki plačali naročnino. Bivše in dnevi naročnike uljudno prosimo, naj koj pošljejo naročnino, če hočete bodo imeli vse letosne števaj kajti zaloga teh je majhna.

Še je čas!

V zalogi imamo še nekaj »Prat Kdor plača takoj celoletno naročnino jo dobi še zastonj. Seveda kler bo še kaj v zalogi. Zato pričete se!

Kaj se godi po svetu?

Slovenska ljudska stranka nasproti na sporazumu z Italijo.

Politični in vojaški dogovor, ki sta ga sklenili jugoslovanska in italijanska vlada, je vzbudil silovit vtis v vseh opozicionalnih strankah Jugoslavije. Od vseh strani hitijo poslanci in politični voditelji v Belgrad, da prouče novi položaj in se pripravijo na parlamentarno bitko, ki se bo začela 24. januarja. Ta dan se otvorí namreč v belgrajski zbornici razprava o italijansko-jugoslovanskem sporazumu. Ne le jugoslovanska in italijanska, ampak vsa evropska javnost čaka z napeto pozornostjo na razprave, ki se pričnejo v par dneh v Belgradu. V glavnem mestu Jugoslavije mr. golijo dopisniki največjih svetovnih listov in čakajo napeto na potek političnih dogodkov.

Ninčič pa išče stike z voditelji opozicionalnih strank in jih skuša pridobiti za svoje načrte. Tako je imel sestanek z bivšim ministrskim predsednikom Ljubo Davidovičem, Korošcem, ki zastopa Slovence, Muslimane in Radičeve stranko. Korošec Ninčič nikakor ni mogel prepričati o koristnosti sporazuma. Slovenska ljudska stranka je dogovoru z Italijo odločno nasproti na in bo šla radi tega v parlamentarni boj proti Pašičevi vladi.

Iz kakšnih razlogov je največja slovenska stranka nameravaju na dogovoru sovražna, je povedal dr. Korošec odkrito in brez ovinkov dopisniku »Piccola«, ki se mu je predstavil v Belgradu.

Izjava drja Antona Korošca.

»Bivši minister« — pripoveduje časnikar — me je prijazno sprejel in govoril z menoj nekoliko krepko in s smehljajočo odkritostjo, za kar sem mu hvaležen, ker zadobe tako njegove manj neugodne besede večji pomen.

»Kakšen vtis je napravil med Slovenci sporazum z Italijo?« sem ga prašal.

Tako mi je odgovoril: »Zelo slab, kajti mi ne moremo zabiti, da je bil nekoč čas, ko bi bili dobili v zameno za Reko: Zader in otok Cres. Kaj pa dobimo s sedanjim dogovorom? To je pogodba, ki je ne podpišemo in je ne podpišete vi s prepričanjem.

»Meni se zdi, da ste preveč črnogledi« — sem ga prekinil.

»Ne! Podlaga za sporazum mora biti prisrčnost in odkritost brez postranskih namenov; do tega pa ne bo prišlo vse dotlej, dokler Italija ne spremeni in zboljša svojega ravnanja s hrvatskim in slovenskim

ljudstvom, ki je vključeno v njen ozemlje ter mu dovoli svoboden narodni razmah na šolskem, socialistem in verskem polju. To gleda notranje politike Italije. Kar se tiče zunanje politike, bi bilo potrebno, da se vniči celo vsak vtis, da nadaljuje Italija za našim hrbotom spletkarje z našimi sovražniki.«

Enkrat: gre za narodne pravice .

Hrvatov in Slovencev v Italiji.

V svoji izjavi je dr. Korošec še enkrat poudaril, da je vsak prav sporazum med Italijo in Jugoslavijo nemogoč, če ne dobe slovenske in hrvatske manjštine v Italiji, vseh pravic, ki jim pritičajo. Ako hoče Italija pravo prijateljstvo, naj ravna s Hrvati in Slovenci pravno.

„Vi delate napako — je reklo — da ne ravirate boljše s Slovani v novih pokrajinah. Kajti od tega bi vi imeli korist najboljšega skupnega življenja ter bi si zagotovili govor odkritosrčno hvaležnost.

Neposredno korist bi imeli posebno vi Tržačani, kajti za nas Slovence ima Reka le malo pomena.

Mi pa bi radi in bi mogli še s Trstom krepko delati ter bi njemu posvetili naše gospodarske napore.

Toda ako naj postane to mogoče, je potrebno, da spremeni svojo politiko do naših bratov!«

Tak sporazum ne!

„Moj namen je odločno napadati vladu radi tega dogovora, ki daje ugodnosti le Italiji. Tri dni in tri noči premišljujem zaman, kaj nudi pogodba nam. Ravnotako premišljujem Muslimani in Radičevci.

„Ali mislite, da bo Vaša opozicija spravila sporazum v nevarnost?« sem ga prašal.

Dr. Korošec me je pogledal s svojimi svetlimi sinjimi očmi, polnimi inteligence in navihanosti in mi s tem namignil, da bi raje o tem molčal. In ko sem ga prašal, če se mu »bo posrečilo organizirati opozicionalni blok, mi je odgovoril zelo zagonetno. Pač pa me je silno prijazno odslovil in poudaril z veliko topločo, da Slovenci nikakor niso nasprotni sporazumu, temveč ga močno želijo, ne marajo pa takega sporazuma, ki se je ravno sklenil.«

Kako opravičuje Belgrad pogodbo?

Brez dvoma je dogovor med Italijo in Jugoslavijo velikega pomena. Jugoslavija se je rešila prepričati z veliko državo, ki ji je znala občutno škodovati v različnih ozirih. Pravijo, da je organizirala proti Jugoslaviji Bolgarijo in pomagala Makedonstvujočim v boju proti

DNEVNE VESTI

MOHORJEVA DRUŽBA:

Gg. duhovniki, ki niso pomotoma prejeli nabiralnih pol za „Goriško Mohorjevo Družbo”, so načrteni, naj se obrnejo do uprave G. M. D. v Gorici, Riva Piazzutta št. 18., da se jim iste nemudoma dostavijo.

Citaj listnico »uprave«!

Lista ni. — Še je čas!

PROTI RAZMERAM NA GORISKEM SGDISCU.

Kaker smo že poročali in žgesali, so pri tukajšnjem sodišču vstopili ali odpustili celo vrsto viših in nižih uradnikov. Vsled tega je prišlo delo zelo v zastanek. Na tisoče tožb leži zaprašenih v raznih uradnih prostorih, a če rešitve ne pridejo, ker primanjkuje sodnikov. Nacavna posledica je, da trpe pri takih razmerah mnogi trgovci in obrtniki občutno škodo. Zadnji četrtrek se je vršilo pri tukajšnji „Trgovsko-obrtni zbornici“ številno obiskano zborovanje, ki je zavzele odločno stališče napram vladnim ukrepom in zahtevalo skrajšanje tožbnih postopkov. Kljub vsem tem težkimi gospodarskim udarcem ne najdejo italijanski trgovci in obrtniki nobene bese, s katero bi obsodili odpuščanje slovenskih sodnikov in drugih uradnikov! Očividno še niso dovolj ti.

DVA MILIJONA NAROČNIKOV.
Angleški časopis „Daily Mail“, ki izhaja v Londonu, ima 2 milijona naročnikov. Po mnenju drugih časopisov, je to največje število naročnikov, ki jih je kdaj dosegel kak časopis. Brezvomno naša „Straža“ ne bo nikoli dosegla tega števila, toda prijatelji, ko čitate zgornjo ogromno število, zavedajte se, da marsikdo gleda razširjenja našega goriškega glasila še ni storil svoje dolžnosti!

ZUPANSTVOM

priporočamo praktično knjigo za vodstvo urada za civilno stanje: Avv. Giovanni Patteri »La Pratica Civile« Formolario degli Atti più importanti del Codice civile, cena 12 lir, po pošti 14 lir. — Knjigarna Katoliškega tiskovnega društva — Gorica.

NEMSKE DRŽAVNE FINANCE.

Kakor javljajo listi, izkazuje denarni promet nemške državne blagajne za čas od 1. do 10. januarja prvikrat prebitek v znesku 46 trilijonov papirnatih mark. Če bi imela papirnata nemška marka malo več vrednosti, ko jo ima v resnicu, bi pomenila ta velikanska številka nepreračunljivo vrednost. Vsekakor pa kaže, da so se nemške gospodarske razmere nekoliko ustalile.

10 MILIJARD 400 MILLIJONOV DINARJEV.

bodo znašali izdatki Jugoslavije za proračunsko leto 1924-25, t. j. za čas od 1. aprila t. l. do 31. marca 1925.

OBUPNI POLOŽAJ KOROSKIH SLOVENCEV.

Po poročilih slovenskih listov je položaj koroških Slovencev kljub vsem mednarodnim določbam skrajno obuten. Pritisk nemškega Celoveca in zlasti ponanjanje slovenskih šol povzročata, da Slovenci po mnogih krajih nazadujejo. Slovenci smo res obsojeni, da pretrpimo vse križeve poti. Naša življenska sila pa kljub temu ni zlomljena in vemo, da nam pride po težki Golgoti jasen dan — vstajenja.

DVOJNA MERA.

Ceste v furlanskem delu naše province so v najboljšem stanju, ceste v slovenskem delu paže so pa skorobrez izjeme v takem položaju, da jih kmalu ne bo mogoče rabiti. Odkod ta dvojna skrb? Ali je denar slovenskih davkoplačevalcev manj vreden?

Kaj je novega na deželi.

SOVODNJE ob SOČI.

Znano je, da so se zadnje čase vrstile v naši okolici razne tatvine. Kljub hišnim preiskavam od strani karabinerjev in občinskih zastopnikov se tatom dolgo časa ni moglo priti nasled. Vestnosti in marljivosti kr. karabinerjev v Mirnu se imamo sedaj zahvaliti, da se je končno dobilo ukradene stvari in prave tatove, ki so bili 16 t. m. odvedeni v zapore. Tatovi niso naši domačini, ampak tuje iz drugih krajev.

SELO NA VIPAVSKEM.

Naše „Bralno društvo“ je bilo decembra meseca razpuščeno. Prišli so orožniki iz Črnič in kratkomalo prepovedali društveno delovanje. Imeli smo pevski, dramatični in tamburaški zbor, ki so se vsi živahnogibali, a z enim samim nasilnim ukazom je njihovo življenje zamrlo. Kdo je vse to povzročil, ne vemo. Očividno pa so bili na delu razni temni hujškači, katerim naše izobraževalno in narodno delo ni bilo po godu.

KANAL.

Pri nas se pobira za spomenik padlim orožnikom. Proti temu ni nobenega ugovora, kajti vsi vemo, da je potreben počastiti spomin onih, ki so padli v boju za obrambo države. Je pa nekaj drugega, kar odločno, odklanjam. G. komisar Giuseppe Peterne je kratkomalo določil, koliko mora odšteeti vsak posamezni občinac. Nekateri so taksirani s 50 lirami, drugi z 20, tretji z 10 i. t. d. Na podlagi te določbe se sedaj pobira in tako je nemogoče, da bi človek svoj dar prostovoljno dočel. To je brezvomno nasilje. Kakor smo že v začetku poudarili, nimamo

niceesar proti zbirki, da se pa ta predpiše kakor kak davek, to ni posebno plemenito in proti temu ugovarjam.

V 2. št. „Goriške Straže“ je izšel dopis iz Kanala. Domači fašisti dolžijo lesnega trgovca Leona Valentinčiča, da je on poslal dopis v „Stražo“, kar je neresnično. Uredništvo izjavlja, da ni gospod Valentinčič nikdar poslal našemu listu nobenega dopisa.

TOLMIN

V petek zjutraj je začelo goreti v naši občinski hiši. Ogenj je nastal najbrže iz nepričnosti; zd: se, da nihče prejšnji večer ni pogasil ognja v peči, ki je v zborovalni dvorani. Ogenj se je hitro razširil, toda tržani in vojaki, ki so prihiteli na pomoč, so ga vdušili. Skode je okrog 7000 lir.

IDRIJA.

Pred nekaj dnevi je vgriznil stekli pes svojega gospodarja g. Sinkovca Izidorja; morali so ga takoj odpeljati v Padovo.

Kap je zadel obče spoštovanega in narodno značajnega rudniškega poduradnika, g. Jurmana. Njegov pogreb se je vršil v petek popoldne ob obilni udeležbi Idrijčanov. Družini naše sožalje, krementitemu narodnemu možu večni pokoj.

Prva civilna poroka. V pondeljek popoldne se bo vršila v Idriji v lepi sejni dvorani prva civilna poroka. Prepričani smo, da bo gospod župan posvetil prvi civilni poroki vso skrb, ter da bo mladi par po njegovi želji zelo dolgo in srečno živel. To milost si bo pa izprosil pri cerkveni poroki,

ki jo bo izvršil vel. g. mons. Arko, saj le cerkveno poroko smatramo za pravo. Mlademu paru vošči tudi „Gor. Straža“ obilo sreče!

IZ VIPAVE.

Veliko zanimanje vlada med našim ljudstvom, kdo bo občinski tajnik združenih občin: Vipava, Vrhopolje in Budanje. Vrhopolje in Budanje zahtevata odločno, da mora biti skupni tajnik mož, ki zna popolnoma dobro slovenski in italijanski. Naš Giuseppe Petrovich, vipavski župan, pa bi imel najrajše za občinskega tajnika moža, ki ne zna niti besedice slovenski. Nemu bi dopadel tajnik čiste italijanske krvi, češ njega bodo oblastva popolnoma razumela in uvaževala. Joža Petrovčič se pa ne briga zato, ali zna tajnik jezik ljudstva, za katerega mora delati, ker ga ono plačuje. Za danes naj omenimo samo še to, da smo Vipave izgubili svoj odkritosrni značaj; pravega zaupanja ni med nami; mnogi gledajo samo na to, kako bi opravljali posel ovaduhov nasproti sedom in soobčinarjem. Je to žalostno. Čas je, da se streznemo in varujemo čast in slovenski značaj našega trga. Pride čas, ko bo odgovor pred naročnikom težak.

AVČE.

V nedeljo smo imeli občni zbor našega izobraževalnega društva. Prišli so tudi nepričakovani gostje: gg. fašisti iz Kanala, in sicer gg. Mistichelj in Tazzoli s slugom v pisarni kanalskega tehničnega urada. Iz zborovalne sobe so poklicali g. Avgusta Kovačiča in pričeli brez povoda nanj kričati, da je sovražnik Italije. Ker je eden izmed gospodov bil tako predren, da je dal Kovačiču zaušnico, ga je ta zagrabil, vzdignil v zrak in položil na tla. Nato so se fašisti oddaljili. V torek zvečer so poklicali kanalski fašisti g. Čefarina, krojaškega mojstra in trgovca v Kanalu, ki poučuje pri nas petje, iz delavnice in so ga, ker so bili v premoči, „juhaško“, oklofutali. Baje hočejo tako napraviti z vsemi Kanalcem, ki se jim nočejo pokoriti. Vsak večer patrulirajo, oboroženi s palicami in gorjačami, pozno v noč po trgu, da že nihče ni več pred njimi varen. G. akademika L. Nanuta so n. pr. iskali na njegovem domu, a ga k sreči niso našli. Res, lepe razmere smo doživelj.

IZ VRHPOLJA NA VIPAVSKEM.

Gospodarstvo nazaduje tudi pri nas kakor v drugih občinah, kot čitamo v „Gor. Straži“. Kmetje se zadolžujejo pri trgovcih. Denarja ni. Vina smo pridelali letos za eno petino več kot lani, letosnji pridelek je tudi mnogo boljši kot lanski, žalostro pa je, da ni kupec; kupčija z vinom je popolnoma mrtva. Občina pa bo moralna plačati približno 32.000 lir vinskega davača. Zato se tudi iz naše občine ljudje že izseljujejo. Stirje so že odšli v Ameriko. Drugi se pripravljajo, da poiščejo svojo srečo v Nemški Avstriji.

Tudi drugače ni pri nas vse v redu. Premalo možnosti, ponosa in značaja je v mnogih naših ljudeh. Upajmo, da se ti zapeljanci izpametijo. To bi bilo njim in tudi celi občini v korist.

Sporočamo vsem prijateljem in znancem, da nam je v evetu let nenadna smrt dne 17. t. m. zvečer preselila v boljše življenje našo nepozabno

ZOKO BRELIH.

Pogreb je bil danes predpoldnem. Ob enem se zahvaljujemo najsrčnejši vsem, ki so od blizu in daleč prihiteli spremljati pokojnico na zadnji poti. Zlasti se zahvaljujemo pevskemu zboru za ganljivo petje, pokojničnim prijateljicam za vse dokaze ljubezni in sočutja ter sploh vsem, ki so nam na katerikoli način izkazali svoje sočutje ob tem prehudem udarec.

Bog povrni vsem!

Po dne 19. januarja 1224.

Katarina vd. Šorli, mati Ivan, soprog, Drago, sinček.

BILJE.

Umrl je Angel Silič, star 32 let, član občinskega stareinstva in vodja tukajšnjih tamburašev. Občinski zastop se je vdeležil slovesnega pogreba polnoštevilno. Preostalom sožalje, pokojniku večni mir!

BILJANA.

V nedeljo 13. t. m. se je res vršil v šoli ples, kar je vzbudilo splošno ogorenje v celiem okraju. Kedaj se je že zgodilo, da bi se vršila v šolskih prostorih plesna zabava? To je nezaslišan dogodek za našo občino. Ko so otroci prišli v pondeljek iz šole domov, so pripovedovali, da je šolska soba grozno smrdela po tobaku in vini in ni bilo mogoče niti dihati. Še več! Otroci so našli v šoli razbite kozare in steklenico z vinom. Dečki so vzeli steklenico in natočili vino v čepinje in ga popili.

Lep zgled dajejo gospodje mladini! Sramota za našo občino!

Današnje številke „Gor. Straže“ ne dobijo naročniki, ki niso plačali 15 lir za naročnino. Plačajte takoj naročnino in prejemali hoste „Goriško Stražo“ spet v redu!

DOL PRI OPATJEMSELU.

Straža je priobčila 14. januarja dopis iz Dola, v katerem je poročala o spopadu med županom iz Opatjega sela, nekaterimi njegovimi znanci in nekaterimi fašisti. Med drugim je bilo rečeno, da so orožniki tepli med potjo nekatere domače fante, ki so jih peljali od Devetakov proti mirenski vojašnici na izpraševanje.

Dolžni smo na tem mestu izjaviti, da ta okolnost ne odgovarja resnicu. Dopisnik gotovo ni bil dobro poučen.

Prav radi popravimo pogrešeno vest, kajti krivice ne maramo delati nikomur.

Orožništvo kot tako spoštuje, ker je za vzdrževanje reda in miru v deželi potrebno. Saj je znala „Straža“ že večkrat poročati, kako so šli po nekaterih vseh orožniki slovenskemu ljudstvu požrtvovano na roko.

BENEŠKA SLOVENIJA.

V videmski nadškofiji biva 37.481 Slovencev v čisto slovenskih vaseh. Z onimi, ki bivajo v mešanih vaseh, jih je gotovo črez 40.000. Beneški Slovenci imajo 47 duhovnikov, od katerih 37 služijo med Slovenci. Eden je nadškof v Vatikanu, eden župnik v Rimu, eden župnik v Čikagu (Ameriki), trije v videmskem semenišču, dva sta misijonarja, dva služita na Laškem.

V slovenskem delu nadškofije so 4 fare, 11 vikarij in 35 kaplanj. V 4 duhovnjah pridigujejo in učijo nauk slovenski duhovniki, v 10 slovenskih duhovnjah so pa nastajeni laški duhovniki, ki ne razumejo jezika prebivalstva. Pred 300 leti je bilo okoli 20.000 Slovencev, ki so imeli večinoma laške duhovnike.

Slovenskih šol niso imeli nikoli, pa kljub temu do danes ni bilo mogoče iztrebiti njihovega jezika.

GOSPODARSTVO.

Kako bo država plačevala vojno odškodnino potom Beneških obveznic?

Citateljem »Gor. Straže« je znano, da je kr. odlok z dne 10. maja 1923 št. 968 uvedel takozvane Beneške obveznice, ki jih mora vojni oškodovanec začasno sprejeti namesto denarja kot plačilo za vojno odškodnino. »Gazzetta Ufficiale« od 10. januarja 1924 št. 8. pa je objavila kr. odlok od 16. dec. 1923, ki doluje način, kako se bodo izdale in amortizirale Beneške obveznice. V »Gor. Straži« priobčujemo samo najvažnejše določbe tega odloka.

Beneške obveznice

se bodo vpisale v veliko knjigo italijanskih javnih dolgov; beneške obveznice bodo razdeljene v serije, ki bodo zaporedno zaznamovane z rimskimi številkami.

Kdaj se bodo obveznice vničile (amortizirale)?

Vničenje vseh 5. serij obveznic se mora izvršiti v času 25. let, počeniš s 1. jul. 1923. Zadnja obveznica bo amortizirana 30 jun. 1948. Pričujoči kr. odlok pooblašča vlado, da izda prvo serijo obveznic. Izdaja vsake naslednje (druge, tretje...) serije mora biti določena po posebnem kr. odloku. Vse serije se pa začno amortizirati takoj ko so bile izdane.

Kaj pomeni vničenje (amortizacija) obveznic?

Najpozneje v 25. letih (do 30. junija 1948) bo morala država za vse beneške obveznice izplačati pravi denar oni osebi, ki predloži obveznico. Če ima torej obveznico vojni oškodovanec v rokah, izplača država njemu v gotovini svoto, ki je zapisana na obveznici. Če ima obveznico banka, izplača država njej.

Kakšne ugodnosti bo imel vojni oškodovanec od B. obveznic?

1.) Obveznice se obrestujejo po $3\frac{1}{2}$ odstotkov. Te obresti so proste davka. Obresti zapadejo 1. julija in 1. januarja vsakega leta in se plačujejo za nazaj. Obresti tečejo toliko časa, dokler se obveznica ne izžreba. Obresti začnejo teči ne posredno po izdaji obveznice od 1. julija, oziroma od 1. januarja dalje.

2.) Vse obveznice skupaj

so v prvih 10 letih, počeniš s 1. jul. 1923 deležne nagrade (premije) v znesku 1 milijona lir! Premija od 1 milijona lir se izžreba meseca maja vsakega leta in izplača se naslednjega 1. julija. Prvo žrebanje premij bo pričelo, ko bo končana prva izdaja obveznic; prva premija se bo izplačala v teku 30 dni po žrebanju.

3.) Zraven tega se bodo v prvih 10 letih izžrebale tudi za znesek 1 milijarde v B. obveznicah sledče premije:

1 premija od 100.000 lir
5 premij od 10.000 lir
10 premij od 5.000 lir
100 premij od 1.000 lir

Žrebanje milijonske premije se bo izvršilo nepretrgoma za vse serije. V to svrhu se bo izžrebal vseko leto najprej serija, ki bo deležna premije; nato se bo izmed obveznic, ki spadajo v to serijo, izžrebal obveznica, kateri bo priznana premija.

Kako se bodo amortizirale obveznice?

Potom žrebanja, ki se bo izvršilo meseca maja vsakega leta; izžrebane obveznice se bodo izplačale v denarju naslednjega julija. Žrebanje se bo izvršilo istočasno za 100 obveznic.

Kaj so prav za prav obveznice?

Država je potom obveznic prisilila državljanje in v prvi vrsti vojne oškodovanec, da so ji dali posojilo. B. obveznice so notranje prisilno državno posojilo. Da bi se vojni oškodovanci preveč ne jezili, zato je razpisala država na to amortizacijsko posojilo nagrado. Premije so lek za vojnega odškodovanca, ki naj mu zdudi še upanje, da postane lahko bogat. Posamezne obveznice so vrednostni papirji (kakor n. pr. menice), ki se glasijo na nositelja in sicer najmanj za znesek lir 500. Lahko se pa obveznice izdajo tudi za sledče zneske v lirah: 1000, 2500, 10.000, 25.000, 50.000, ki tvorijo 2, 5, 20, 50 in 100 obveznic po 500 lir.

Vojni odškodovanec lahko zahteva, da se morajo obveznice glasiti na IME.

Vojna odškodnina

se bo redno plačevala potom B. obveznic. Obveznica se glasi na ravno tisti znesek, ki se je ugotovil kot vojna odškodnina. Poleg obveznice se izroči vojnemu oškodovancu tudi obrestni odrezek za polletje, ki je v teku ob izdaji obveznice. Samo vojna odškodnina do 500 lir se bo tudi v bodočnosti izplačevala v gotovini. Odlomki vojne odškodnine do 100 lir se bodo izplačevali tudi v denarju.

Ravno tako se bo plačevala.

v denarju vojna odškodnina za stavbe v novih pokrajinalah v slučaju, da se je dovršila in redno prijavila vstopstava stavbe finančni intendanci do 13. maja 1923. in če so se že devolila izplačila na račun priznane vojne odškodnine.

Tudi javnim telesom (občinam, cerkvam i. t. d.) se bo izplačala vojna odškodnina v denarju, ako se bo morala ista vporabiti za vstopstavitev delo. O tem odločuje odbor pri tržaški prefekturi, ki mu je poverjena likvidacija vojne odškodnine. Ako bodo vporabila javna telesa vojno odškodnino v druge svrhe in ne za vstopstavitev delo, se jim bo izplačala vojna odškodnina v obveznicah.

Kaj bo s predujmi?

1.) Ako je prejel vojni oškodovanec predujm od banke pred 13 majem 1923, potem se ta predujm kratkomalo odbije od vojne odškodnine, ki mu je bila priznana. N. pr. Pavlu je bila priznana vojna odškodnina v znesku 25.000 lir; predujm mu je banka izplačala v znesku lir 15.000; Pavel bo dobil v tem slučaju B. obveznico za znesek lir 10.000.

2.) Ako pa je prejel vojni oškodovanec predujm še po 13. maju 1923, potem se izplačani predujm zaračuna v obveznicah v tako visokem znesku, ki bi bil potreben za kritje v gotovini izplačanega predujma.

V našem slučaju bi torej Pavlu zaračunali predujm od 15.000 lir, ki mu je bil izplačan po 13. maju 1923 z lirami 20.000; to radi tega, ker zadostuje že lir 15.000, da se nakupi na borzi B. obveznica, ki ima 20.000 lir nominalne (napisane) vrednosti.

Za ostali znesek (5.000 lir) se izda vojnemu oškodovanec obveznica. Postavimo zdaj račun: Država je priznala Pavlu odškodnino 25.000 lir; Predujma mu je banka izplačala po 13. maju 1923 15.000 lir, kar mu država zaračuna

kot 20.000 lir; dobi še v obveznicah 5.000.

Za obračun je merodajen kurs, ki ga imajo obveznice na rimski borzi, tri dni pred izplačilom vojne odškodnine.

Pri Pavlovem računu smo vzeli okoli 75 odstotni kurs. V resnici je kurs (cena) obveznic danes 75.75 odstotkov. To pomeni: za 100 lirske obveznico plačaš samo 75 lir in 75 centesimov.

Uvedba B. obveznic
je zelo krivična iz sledečih razlogov:

1.) Zakaj se morajo vojni oškodovanci zadovoljiti od 13. maja 1923 dalje z obveznicami, dočim so drugi vojni oškodovanci prejeli za vojno odškodnino denar!? To je dvojna mera, ki ni pravična.

2.) Vojni oškodovanec, ki nujno rabi denar, mora obveznico prodati, pri tem pa izgubi danes najmanj 25 odstotkov.

3.) Naravno je, da zastane vsled plačevanja vojne odškodnine potom B. obveznic vse stavbno delo ter da mnogo vojnih oškodovancev sploh ne bo moglo obnoviti svojih hiš.

Nov zobozdravnik
specialist za bolezni v ustih in na zobe

M. U. dr. Lojz Kraigher

z nemškim zobozdravnim izpitom sprejema za vsa zobozdravniška in zobotehniška dela v Gorici, na Travniku št. 20, I. nadstr.

Pred seboj imamo spet zaključki bo koristen za posameznike predvsem za banke. Banke bodo ležne 3.50% obresti, in sladki premij — množica vojnih oškodovancev bo vnovič trpela škodo. mnogo jih ostane brez strehe.

Naš nasvet

more biti samo eden: Kdor le n re, naj hrani B. obveznice.

Najpozneje v teku 25 let bo bil za nje celo na obveznici na sano svoto v denarju. Za obvezce bo dobil $3\frac{1}{2}\%$ obresti in če prav srečen, bo dobil tudi m jonsko premijo.

Opozarjam naše ljudi, da špekulantje že začeli pravo kričijo z obveznicami. Svarimo vojale odškodovance pred nepremišljeno prodajo obveznic. Predno obveznici prodaš, obrni se na svet na žačenj zaved ali pošteno osebo. prij

Tajništvo Kmetske Delavske Zveze v Gorici.

Kmetijsko društvo v Vipavi
ma v zalogi še večjo množino maževe žlindre in kalijeve soli, ter oddaja tudi na upanje zaučivim plačnikom proti primernim obrestim.

ZOBOZDRAVNIŠKI ATELJEV

ROBERT BERKA

v Gorici - Via Dante št. 4 - v Gorici - mnogoletni asistent pri dobroznamenem zobozdravniku dr. Pikklu, sprjemajo v svojem ateljeju v Gorici - Via Dante 4 v jutranjih in popoldanskih urah.

Najvišje cene plačam

za kože: lisic, kun, podlasic, zajcev, janmačk, veveric, jazbecev i.t.d. i.t.d.

Sprejemam poštne pošiljatve!

- Walter Windspach -
Gorica, Via Carducci št. 10

DR ALFONZ SERJUN

okrajni zdravnik v. p. v TOLMINU

sprejema vsak dan od 9.-12. in od 2.-4. popoldne.

Sprejemajo in izvršujejo se vsa v zobozdravniško stroko spadajoča dela, izdiranje zob brez bolečin, umetna zobovja v kaučku in zlatu i. t. d. v najkrajšem času.

Odvetnik dr. NIKOLAJ TONKLI

je otvoril odvetniško pisarno

v GORICI, via XXIV Maggio (prej via Tre Re) št. 16
I. nadstropje.

Odvetnik ALOJZIJ MAŠERA

sodni svetnik v pokoju

je odprl odvetniško pisarno

v Gorici Viale XXIV Maggio št. 11 (poprej ulica Treh Kraljev)
in uraduje vsakdan izjemši nedelje in praznike od 9.-12. ure in 15.-18. ure.

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica

CORSO VERDI 32 (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne Regenchart & Raymann, vsakovrstno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.

Blago solidno!

Cene zmerne!